

מדריך למורה – בדרך בטוחה

התאריכים והפרטים על השבוע (1-5.11.2026, ובבתי הספר יחד עם שבוע קידום בריאות עד 6.11; הנושא: בטיחות במרחב העירוני ואחריות משותפת) הגיעו ממידע שהועבר ולא נבדקו מול מקור רשמי. כדאי לוודא באתרי משרד החינוך והרשות הלאומית לבטיחות בדרכים.

מה יש באתר

- מילים לדרך – כרטיסים מסתובבים עם ניקוד והשמעה
- פעילויות לשוניות – התאמה, השלמה, אסור/מותר/חובה, ציווי, בניית משפט, האזנה
- בינגו תמרורים ומושגים
- חוצים בטוח – משחק רמזור + מסלול רצפה
- כרטיסי שיח מסתובבים לכל רמה
- גלגל הדילמות עם טיימר ופותר משפטים
- כרטיסי הניווט של קובעי החשיבה – 7 מצבים
- חדר בריחה לפי אפר"ת – קוד 3050
- פרופיל חוסן בדרך (גש"ר מאח"ד) + עש"ן ד"ק ומעש"ה
- עיר נגישה ובטוחה (חט"ע)
- הדרך שלי לארץ – גלגול של חפץ (עולים)
- מחולל כרטיס חוסן לכיס
- חידון מהיר
- מצגת 10 שקפים עם הערות

יסודי • חוצים בטוח ומכירים תמרורים (45 דקות)

- מטרה: להכיר 8-10 תמרורים ומושגים
- מטרה: לתרגל את רצף החצייה הבטוחה
- מטרה: לזהות רגש של לחץ ולהירגע בנשימה

זמן	שלב	מה עושים
5'	פתיחה	שאלה: "מה ראיתם בדרך לבית הספר?" – רושמים מילים על הלוח.
10'	בינגו תמרורים	מחלקים לוחות (מהקבצים להדפסה או בטאבלט). המורה שולפת באתר ומקריאה.
15'	חוצים בטוח	משחק החצייה באתר במליאה, ואחריו מסלול רצפה בחצר (הוראות בעמוד "מסלול רצפה").
10'	כרטיסי שיח	3-4 כרטיסים מסתובבים, תשובות בסבב.
5'	סיכום	נשימת "עצור ונשום" וסיסמה: "טלפון בכיס, עיניים לכביש!"

חט"ב • ניווט בטוח וחוסן בדרכים (45-60 דקות)

- מטרה: לזהות גורמי סיכון במצבי יום-יום

יצרה: רות ראש בן ישי • בדרך בטוחה – שבוע הבטיחות בדרכים

- מטרה: להפריד בין עובדה, פרשנות ורגש (אפר"ת)
- מטרה: לתרגל קבלת החלטה קבוצתית בעזרת כובעי החשיבה

זמן	שלב	מה עושים
10'	פתיחה – הקורקינט המפתיע	מספרים: "אתם הולכים ברחוב, וקורקינט חולף לידכם מהר ומצפצף." שאלה: מה קורה בגוף? מה המחשבה הראשונה? מציגים את שקף אפר"ת.
5'	שישה כובעים	שקף הכובעים: כל כובע ושאלתו.
25'	כרטיסי הניווט	קבוצות של 6, כרטיס מצב לכל קבוצה (7 כרטיסים). כל תלמיד/ה חובש/ת כובע ומשתמש/ת במשפטי העזר. הכובע הכחול כותב החלטה.
10'	גלגל הדילמות או חדר הבריחה	סבב מהיר בגלגל (60 שניות לדילמה) או חדר הבריחה בזוגות.
-5 10'	סיכום	כל קבוצה מציגה את החלטת הכחול; יוצרים כרטיס חוסן לכיס.

חט"ע • עיר נגישה ובטוחה – אחריות משותפת (60 דקות)

- מטרה: לנתח רחוב מוכר בעיני משתמשי דרך פגיעים
- מטרה: להבין את הקשר בין תכנון, מהירות ובטיחות
- מטרה: לגבש הצעה מנומקת לשינוי ולקחת חלק באחריות

זמן	שלב	מה עושים
10'	פתיחה	דילמה מהגלגל ("מי אחראי/ת לבטיחות ברחוב?") ודיון קצר: אחריות אישית מול אחריות מערכתית.
10'	מסתכלים ברחוב	בקבוצות: בוחרים רחוב אמיתי ליד בית הספר; כל אחד/ת "משחק/ת" משתמש/ת דרך: ילד/ה, אדם בכיסא גלגלים, רוכב/ת, נהג/ת, אדם מבוגר.
25'	תכנון	רשימת הבדיקה "עיר נגישה ובטוחה" באתר + כתיבת תדריך תכנון (בעיה, משתמשים, 3 התערבויות, מי אחראי/ת).
10'	הצגה	כל קבוצה מציגה בדקה; הכיתה שואלת שאלות בכובע השחור והירוק.
5'	סיכום אישי	"השינוי הקטן שאני לוקח/ת על עצמי..." + פרופיל החוסן בדרך (רשות).

עולים • מילים לדרך – והדרך שלי לארץ (45 דקות)

- מטרה: ללמוד 12–16 מילים בנושא הדרך, עם ניקוד ושמיעה
- מטרה: לתרגל ציווי ו"אסור/מותר/חובה"
- מטרה: לספר על הדרך שלי ולחזק שייכות

זמן	שלב	מה עושים
5'	פתיחה	כרטיסי מילים באתר: שומעים, חוזרים, מצביעים על התמונה.

10'	פעילויות לשוניות	התאמה מילה-תמונה, השלמת משפטים, "אסור/מותר/חובה".
10'	ציווי בתנועה	משחק "המורה אומרת": עֲצְרוּ! הִסְתָּקְלוּ! הִצּוּ! – ואז משחק החצייה באתר.
15'	הדרך שלי לארץ	כל אחד/ת בוחר/ת חפץ, ממלא/ת את מסגרות המשפטים ומשתף/ת בזוג. שאלה חשובה: באיזה צד נוסעים בארץ שלכם?
5'	סיכום	כרטיס חוסן לכיס עם המשפט: "אני יכול/ה לבקש עזרה – גם בעברית קלה."

חנ"מ • אדום עוצרים, ירוק בודקים (30–45 דקות) (בהתאמה)

- מטרה: לזהות אדום/ירוק ברמזור
- מטרה: לתרגל "עוצרים – מסתכלים – חוצים" בגוף
- מטרה: לזהות 4–6 תמונות: כביש, מדרכה, מעבר חצייה, רמזור, קסדה, אוטובוס

זמן	שלב	מה עושים
5'	שיר/תנועה	רמזור בידים: עיגול אדום – עומדים, עיגול ירוק – הולכים במקום.
10'	כרטיסי תמונה	כרטיסי המילים באתר בגודל גדול, שומעים ומצביעים.
10'	חוצים בטוח	משחק החצייה במצב "חנ"מ" (3 צעדים בלבד) ואחר כך מסלול רצפה עם ליווי צמוד.
5'	בינגו קטן	לוח 3×3 בתמונות.
5'	סיום	מדבקה/כרטיס "אני שומר/ת על עצמי" ונשימה משותפת.

טיפים להנחיה

- מחסום שפה: התחילו מהקראת משפטי העזר, ורק אחר כך ניסוח עצמי.
- קבוצות מעורבות של עולים וותיקים; הכובע הלבן מתאים למי שעוד חושש/ת לדבר.
- רגש לפני חוק: מכירים ברגש, ואז מחפשים פתרון.
- חוסן: עש"ן ד"ק לווטות עצמי, מעש"ה לעזרה לחבר/ה, גש"ר מאח"ד לשפה משותפת על דרכי התמודדות.
- רגישות: ייתכן שבכיתה יש מי שמשפחתו/ה נפגעה בתאונה – הקדימו מילה, אפשרו לדלג, תאמו עם היועצת.
- חנ"מ: רצף קבוע, מעט מילים, הרבה תנועה וחזרה.

מפתח תשובות

חדר הבריחה: 3050. תחנה 1 – העובדות: הרמזור אדום, קורקינט עבר על המדרכה, הקורקינט צפצף (3). תחנה 2 – זוגות המחשבות (0). תחנה 3 – 5 נשימות (5). תחנה 4 – עוצרים – אוזניות וטלפון בכיס – שמאלה, ימינה, שוב שמאלה – מחכים לירוק – חוצים בהליכה (0).

אסור/מותר/חובה: לחצות באור אדום – אסור · לחצות באור ירוק, אחרי שהסתכלנו – מותר · לחגור חגורת בטיחות ברכב – חובה · לרכוב שניים על קורקינט חשמלי – אסור · ללכת על המדרכה – מותר · לחבוש קסדה על אופניים חשמליים – חובה · לרכוב בקורקינט על המדרכה – אסור · לחכות לאוטובוס בתחנה – מותר

ציווי: לעצור – עצרו · להסתכל – הסתכלו · לחכות – חכו · לחצות – חצו · לחגור – חגרו · ללכת – לכו · לחבש – חבשו · להקשיב – הקשיבו

השלמה: עומדים · מעבר חציה · קסדה · חגורת בטיחות · תחנה · ימינה · אפוד · מדרכה

שאלה	תשובה
איזה צבע ברמזור אומר להולכי רגל לחכות?	אדום
איפה הכי בטוח לחצות את הכביש?	במעבר חצייה
לפני שחוצים מסתכלים...	שמאלה, ימינה ושוב שמאלה
מה חובשים כשרוכבים על אופניים או קורקינט?	קסדה
כמה אנשים רוכבים על קורקינט חשמלי אחד?	אחד
מה המספר של המשטרה?	100
מה המספר של מגן דוד אדום (אמבולנס)?	101
למה בחושך כדאי ללבוש משהו בהיר או זוהר?	כדי שהנהגים יראו אותנו
רכב אחד עצר לכם במעבר חצייה בכביש עם שני נתיבים. מה עושים?	מציצים ובודקים גם את הנתיב השני
למה ברחובות של שכונות ובתי ספר כדאי לנסוע לאט?	כי לנהג/ת יש יותר זמן לעצור, והפגיעה פחות קשה
במודל אפר"ת, מה בא אחרי "אירוע"?	פרשנות

איזה כובע חשיבה מחפש פתרונות חדשים?	● הירוק
איזו מחשבה היא "מחשבה מקדמת"?	"זה קשה עכשיו, אבל אני יכול/ה לבקש עזרה"
"אחריות משותפת" בדרכים פירושה...	שכל אחד/ת – נהג/ת, רוכב/ת, הולך/ת רגל ותכנון העיר – עושה את חלקו
מה עוזר להפוך רחוב לבטוח יותר להולכי רגל?	מדרכה רחבה, מעבר חצייה מואר והאטת תנועה
בגש"ר מאח"ד, הערוץ "ח" הוא...	חברה – לבקש עזרה, להיות יחד
אתם מרגישים לחץ גדול בדרך. מה עושים קודם?	עוצרים ונושמים

מתווה שקפים – סצנה אחר סצנה (סגנון סרט אנימציה תלת-ממדי)

שקף 1: הדרך שלי בטוחה! 🚦

- שבוע הבטיחות בדרכים
- חושבים בריא, בוחרים בטוח
- סצנה: סצנת פתיחה: רחוב עירוני צבעוני בבוקר, רמזור עם פרצוף חייכני מהבהב בירוק, קבוצת תלמידים מגוונת עם ילקוטים עומדת בשפת המדרכה, אוטובוס עגלגל מתקרב לתחנה. אור שמש רך, צבעים חמים.
- 🗣️ מה אומרים: השבוע אנחנו מדברים על הדרך – לא רק על חוקים, אלא על איך אנחנו חושבים ומרגישים בדרך, ואיך בוחרים נכון גם כשלחוץ.
- ? שאלות המשך: מה הדבר הראשון שאתם רואים כשאתם יוצאים מהבית? / איפה בדרך שלכם אתם מרגישים הכי בטוחים? והכי פחות?

שקף 2: מה קורה לנו בדרך? אפר"ת 🧠

- אירוע – משהו קורה ברחוב
- פרשנות – מה אני חושב/ת על זה
- רגש – מה הלב והגוף מרגישים
- תגובה – מה אני עושה
- 👉 לעצור, לנשום ולבחור
- סצנה: ארבעה "חדרים" בתוך ראש של דמות מונפשת: חדר ברק (אירוע), חדר ענן מחשבה (פרשנות), חדר לב פועם (רגש), חדר נעליים (תגובה). חץ זוהר עובר מחדר לחדר, ובחדר השלישי מופיע כפתור "עצור ונשום".
- 🗣️ מה אומרים: אותו אירוע יכול להוביל לתגובות שונות – תלוי במחשבה ובמה שאנחנו מרגישים. החוסן הוא הרגע הקטן שבו עוצרים לפני התגובה.
- ? שאלות המשך: תנו דוגמה לאירוע קטן בדרך שהלחיץ אתכם. / איזו מחשבה אחרת הייתה יכולה לשנות את הרגש?

שקף 3: חובשים כובעים – חושבים בטוח 🎩

- לבן – עובדות
- אדום – רגשות
- שחור – סכנות
- צהוב – מחשבה מעודדת
- ירוק – פתרונות
- כחול – החלטה
- סצנה: שישה כובעים צבעוניים מרחפים מעל צומת מונפש; כל כובע מאיר את הרחוב בצבע שלו, וכשהכובע הכחול נוחת – הרמזור מתחלף והדמויות חוצות יחד.
- 🗣️ מה אומרים: כל כובע הוא "משקפיים" אחרות לאותו מצב. בקבוצה כל אחד/ת חובש/ת כובע אחד, וכך שומעים את כל הצדדים לפני שמחליטים.
- ? שאלות המשך: איזה כובע הכי קל לכם? איזה הכי קשה? / למה חשוב שגם הכובע האדום יקבל מקום?

שקף 4: משימה: האוטובוס כבר בתחנה 🚌

יצרה: רות ראש בן ישי • בדרך בטוחה – שבוע הבטיחות בדרכים

- האוטובוס בצד השני של הכביש
- מעבר החצייה רחוק
- "רצים בין המכוניות!"
- 🧑🧑 חבשו את הכובעים והחליטו יחד
- 🧑🧑 סצנה: האוטובוס עומד בתחנה מעבר לכביש, דלתות פתוחות; קבוצת ילדים מונפשים בצד השני, אחד מצביע על פער בין מכוניות; ממעל – שעון גדול מתקתק בהילוך איטי.
- 🧑🧑 מה אומרים: כל קבוצה מקבלת את הכרטיס, מחלקת כובעים, וכל אחד/ת אומר/ת משפט אחד בעזרת משפטי העזר. הכחול מסכם.
- ? שאלות המשך: מה החליט הכובע הכחול בקבוצה שלכם? / מה עוזר להתמודד עם "פספסתי"?

שקף 5: משימה: שניים על קורקינט? 🧑🧑

- חבר/ה מציע/ה לעלות מאחור
- נסיעה על המדרכה, בלי קסדה
- 🧑🧑 מה עונה הכובע הצהוב? מה מחליט הכחול?
- 🧑🧑 סצנה: קורקינט חשמלי נוצץ, חבר מחייך מזמין לעלות מאחור; מעל הדמות הראשית בועות מחשבה צבעוניות – כובע צהוב וכובע כחול מתווכחים בחביבות.
- 🧑🧑 מה אומרים: כאן המוקד הוא לחץ חברתי. נתרגל משפט "לא" שמשאיר את החברות שלמה.
- ? שאלות המשך: איך אומרים "לא" בלי לפגוע? / מה ההבדל בין אומץ לסיכון?

שקף 6: משימה: הולכים לאיבוד 🗺️

- ירדנו בתחנה הלא נכונה
- הרחוב לא מוכר, 5% סוללה
- 🧑🧑 איזה פתרון מציע הכובע הירוק?
- 🧑🧑 סצנה: רחוב עירוני גדול ומבלבל בגובה העיניים של ילד מונפש; סוללה בטלפון מהבהבת באדום; חלון ראווה של חנות מואר בחום ומזמין להיכנס.
- 🧑🧑 מה אומרים: מתרגלים בקשת עזרה בטוחה ומשפט עברית קלה: "סליחה, איך מגיעים ל...?"
- ? שאלות המשך: למי בטוח לפנות לעזרה? / מה עושים לפני שהסוללה נגמרת?

שקף 7: משימה: עיניים במסך 📱

- כולם צוחקים מול סרטון
- מתקרבים למעבר חצייה
- 🧑🧑 איך הירוק עוצר את הסכנה – בהומור?
- 🧑🧑 סצנה: חבורה מונפשת הולכת צפופה סביב טלפון זוהר; קרני אור מהמסך מסנוורות את העיניים; מאחור – קורקינט מתקרב בשקט, ומעבר חצייה בצבעים עזים לפנייהם.
- 🧑🧑 מה אומרים: אפשר לעצור את הסכנה בלי להרוס את הכיף. נמציא "סיסמת חצייה" כיתתית.
- ? שאלות המשך: מה הסיסמה הכיתתית שלנו? / מי בקבוצה אחראי/ת לעצור?

שקף 8: משימה: כרטיס הנסיעה לא עובד 🚫

- המכשיר מצפצף

- הנהג/ת מדבר/ת מהר ובקול
- המילים בעברית נעלמות
- 🗣️ איך הצהוב עוזר להישאר רגועים?
- 🎭 סצנה: בתוך אוטובוס מונפש מלא: מכשיר תיקוף מהבהב, דמות ראשית נבוכה עם בועת מילים ריקה, ונוסעת מבוגרת מחייכת ומושיטה יד לעזור.
- 🗣️ מה אומרים: כאן עולה גם מחסום השפה. מתרגלים משפט חירום: "סליחה, אני עולה חדש/ה, אפשר לאט?"
- ? שאלות המשך: מה אפשר להגיד כשלא מוצאים מילים? / איך נוכל אנחנו לעזור לנוסע/ת חדש/ה?

🔴 שקף 9: מספרים שחשוב להכיר

- 100 – משטרה 🚓
- 101 – מגן דוד אדום 🚑
- 102 – כבאות והצלה 🚒
- 🗣️ "אני עולה חדש/ה, עברית קלה בבקשה."
- 🎭 סצנה: שלושה כפתורי טלפון ענקיים וזוהרים – כחול, אדום וכתום – מתנשאים מעל רחוב מונפש כמו שלטי חוצות.
- 🗣️ מה אומרים: מתרגלים בזוגות שיחת חירום קצרה: מי אני, מה קרה, איפה אני.
- ? שאלות המשך: מה אומרים ראשון בשיחת חירום? / איך יודעים איפה אנחנו נמצאים?

🔴 שקף 10: יוצרים כרטיס חוסן לכיס

- בוחרים כותרת
- בוחרים תזכורת נשימה
- בוחרים 3 משפטי חוסן
- מוסיפים מספרי חירום – ומדפיסים
- 🎭 סצנה: דמות מונפשת מכניסה לכיס כרטיס קטן שזוהר באור זהוב; כשהיא מגיעה לכביש הכרטיס מתעורר ולוחש "עצור, נשום, בחר".
- 🗣️ מה אומרים: עוברים ל"כרטיס החוסן שלי לדרך" באתר, יוצרים, ומדפיסים 4 בעמוד.
- ? שאלות המשך: איזה משפט בחרתם ולמה? / מתי תוציאו את הכרטיס מהכיס?